

Land- en Tuinbouworganisatie Nederland

Adres : Bezuidenhoutseweg 105-113
2594 AC Den Haag

Telefoon : +31(0)70-3382700

E-mail : secretariaat@lto.nl

KvK : 40413400

Rekening : NL32 RABO 0357606760

Aan de algemene besturen van de
waterschappen

Datum : 14 september 2018
Ons kenmerk: MC/SM/180913
Onderwerp : Belastingstel voor de waterschappen

Geachte bestuursleden,

Met veel interesse heeft LTO Nederland kennisgenomen van de voorstellen van de Unie van Waterschappen tot aanpassing van het belastingstel voor de waterschappen. De Unie heeft haar voorstellen gebaseerd op het eindrapport van de Commissie Belasting Aanpassing (CAB). Het vraagstuk van de financiering van het waterbeheer is zeer complex. Wij zijn de CAB erkentelijk dat wij tussentijds de mogelijkheid hebben gehad voor inbreng en overleg. Verder hebben wij met instemming kennisgenomen van de brief van de Unie aan de waterschappen van 7 september 2018, waarin een aangepast voorstel wordt gedaan met betrekking tot de behandeling van de voorstellen. Wij zijn het daarmee van harte eens, omdat voor een gedegen oordeelsvorming voor de leden van de algemene vergadering van de waterschappen meer tijd nodig is om de voorstellen goed op hun effecten te kunnen beoordelen. Daarbij is het van belang dat de waterschapbestuurders goed inzicht krijgen in de effecten op de lastenontwikkeling op basis van de voorstellen voor het eigen waterschap.

De rapportage van de CAB is in de diverse organen van LTO intensief aan de orde geweest. Niet verwonderlijk uiteraard omdat de financiële betekenis voor agrarische bedrijven zeer fors is. In de discussies die wij hebben gevoerd, hebben wij mede gezien de aanbevelingen van de OESO en de leidende belastingbeginselen, de door de CAB gemaakte keuzes besproken. Wij concluderen echter dat het eindrapport niet het inzicht geeft in de financiële implicaties per waterschap om op basis daarvan thans definitieve eindconclusies te kunnen trekken. Wel zien wij een duidelijke tendens: de voorstellen met betrekking tot de watersysteemheffing zullen zonder toepassing van een zeker percentage zogenoemde bestuurlijke afwegingsruimte, in alle waterschappen voor de categorie ongebouwd fors hogere lasten veroorzaken.

Vooralsnog is LTO Nederland er niet van overtuigd dat het voorgestelde systeem tot een betere, eerlijkere en transparantere verdeling van lasten leidt. Op basis van uw voorstel en de rapportage van de CAB (eindrapport, bijlagenboek en verslag consultaties) trekt LTO Nederland nu de volgende conclusies:

1. LTO Nederland ziet geen meerwaarde in het voorgestelde Gebiedsmodel, uitgewerkt met de BBP systematiek voor de toerekening van de systeemkosten voor gebouwd en ongebouwd. Dit model voldoet niet aan de vooraf gestelde

doelen om oplossingen te bieden voor onder andere de weeffout, transparantie en na-rekenbaarheid. Daarom ziet LTO Nederland meer mogelijkheden in een beperkte aanpassing van het huidige systeem, gebaseerd op de economische waarde en hectares.

2. Het toegepaste profijtbeginsel wordt voor de watersysteemkosten als leidend aangemerkt, terwijl dat in de voorgestelde werkwijze gekoppeld is aan de gemaakte kosten door het waterschap (principe van kostenveroorzaking). In werkelijkheid moet het profijt feitelijk gekoppeld zijn aan het economisch belang dat door maatregelen van het waterschap beschermd wordt.
3. Het voorgestelde toedelingssysteem tracht tot een zo objectief mogelijke toerekening van kosten te komen. Dit is een onhaalbare exercitie zoals ook in vorige studies rond de kostentoedeling is gebleken (zie onder andere Memorie van Toelichting op de wijziging van de Waterschapswet 2005-2006). Volgens LTO Nederland zijn in de voorstellen op twee plaatsen subjectieve beslismomenten aan de orde, te weten a) bij de technische voorbereidende fase bij het invullen van de BBP en b) bij de bestuurlijke beleidsruimte om hiervan af te wijken met maximaal 15% naar boven of naar beneden. Dit zal ongetwijfeld leiden tot grote verschillen in lasten voor dezelfde categorie tussen waterschappen hetgeen wij een ongewenste ontwikkeling vinden.
4. De introductie van het nieuwe basisproduct “waterkwaliteitsmaatregelen” wordt erg eenzijdig afgewenteld op de categorie ongebouwd en biedt geen incentives voor genomen water- en bodemmaatregelen via onder andere het DAW programma. Ook biedt het geen passend antwoord voor de niet-beïnvloedbare verontreinigingen (historisch, achtergronddepositie, kwel, invloed buitenland, riool overstorten etc.).
5. Landbouw beheert circa 90% van het watersysteem voor eigen rekening en risico. Deze inspanningen en kosten van de boer worden niet zichtbaar gemaakt. LTO Nederland vindt dat deze bijdrage in natura onvoldoende in het BBP tot uitdrukking komt.

Op basis van deze punten concludeert LTO Nederland dan ook dat de voorstellen voor de watersysteemtaken geen voordelen opleveren ten opzichte van het bestaande systeem en daarom afgewezen wordt. Daarnaast speelt mee dat met de invoering van het BBP systeem de kostenverdeling buitengewoon ingewikkeld wordt en zal leiden tot onnodig veel bureaucratie.

Verder concludeert u dat de weeffout met het BBP systeem wordt opgelost. LTO Nederland deelt die opvatting niet. Wij concluderen daarentegen dat de lasten voor infrastructuur fors dalen, terwijl landbouw en natuur daarvan de rekening gepresenteerd krijgen. In onze schriftelijke reactie op de voorlopige voorstellen van de CAB en toegelicht in het gesprek begin dit jaar, is door LTO Nederland al aangegeven dat met een bredere tariefdifferentiatie voor infrastructuur (bestuurlijke ruimte) of het bij voorkeur onderbrengen van deze categorie bij gebouwd, het gesignaleerde probleem van de weeffout op eenvoudige wijze oplosbaar zou zijn.

Met betrekking tot het gesignaleerde punt rond de bijdrage van natuur is LTO Nederland van mening dat de uitkomsten van de CAB voorstellen niet acceptabel zijn. Uitgangspunt van de herverdeling moet zijn een redelijke verdeling. In overweging wordt gegeven om terug te keren naar het bestaande systeem (natuur meerekenen voor 20% van de agrarische waarde) en waarbij de overige kosten ten laste worden gebracht van de categorie ingezetenen (zogenaamde 20-80 regeling).

LTO Nederland heeft op zichzelf geen bezwaar tegen de toepassing van de voorgestelde plus-voorziening. In onze visie is dat bij uitstek wel een voorbeeld van profijtbeginsel omdat dit naar onze mening alleen kan worden toegepast als er op verzoek van een gebied (groep boeren) om gevraagd wordt.

Met betrekking tot de voorstellen voor de zuiveringsheffing erkent LTO Nederland het principe van 'de vervuiler betaalt'. De voorgestelde aanpassingen zijn deels logisch al blijft het vreemd dat het bronbeleid wordt losgelaten ten gunste van het eigen rendement van de rwzi. Door hier wel maatwerk te gaan leveren wordt het probleem verkleind. Verlaging van de vuillast door minder aanvoer van hemel water is een goede insteek.

LTO Nederland wil graag wijzen op de inzet in de glastuinbouw sector in de aanpak van het terugdringen van de emissie naar grond- en oppervlaktewater. Dat is niet alleen aan de orde voor de substraatteelt, maar is feitelijk de inzet binnen de gehele glastuinbouw. Vandaar dat wij de opmerking over de substraatteelt in deze willen verruimen voor de gehele glastuinbouw.

Ten aanzien van de aanpassingen in de verontreinigingsheffing onderschrijft LTO Nederland van harte de keuze om de eerder voorgestelde heffing van 1 ve/ha voor diffuse verontreiniging, te schrappen. Dat dit nu via de waterkwaliteitsmaatregelen bijna geheel terugkomt in de watersysteemkosten wordt evenwel niet begrepen en de opmerkingen daarover zijn hiervoor reeds gemaakt.

LTO Nederland heeft wel twijfels of de 5ve/overstort voldoende recht doet aan de werkelijk geloosde vuillast. De daaronder liggende berekening die gebaseerd is op de gemiddelde vuillast, wordt niet gedeeld. Feitelijk is 5ve/overstort een goedkope afkoopsom voor de gemeente om investeringen na te laten of uit te stellen. LTO Nederland is voorstander om overstorten in het geheel niet meer mogelijk te maken.

Tenslotte maken wij vanuit LTO Nederland nog een tweetal opmerkingen over de niet tot voorstellen verwerkte uitspraken, te weten over een eventuele heffing op de onttrekking van grond- of oppervlaktewater en over het ontbreken van voorstellen voor een verdere uitwerking m.b.t. medicijnresten en de 'nieuwe' stoffen.

LTO Nederland is pertinent tegenstander van het belasten van onttrekkingen uit grond- of oppervlaktewater, omdat hier nog geen maatregelen tegenover staan van het waterschap, terwijl zo'n heffing bij uitstek tot kostenverhoging leidt en daarmee tot concurrentievervalsing. LTO Nederland kiest hierbij veel liever de weg van zuinig en effectief omgaan met het gebruik van zoetwater, waarbij ook de afgelopen droogteperiode heeft aangetoond dat naast beregening ook aan nieuwe, innovatieve vormen van zoetwateropslag gewerkt moet worden.

M.b.t. de medicijnresten e.a. stoffen constateert LTO dat steeds meer van dergelijke stoffen worden aangetroffen in het oppervlaktewater, hetgeen de noodzaak tot het nemen van maatregelen nog meer onderstreept. LTO kan zich daarom niet vinden in de voorgestelde aanpak van de UvW/CAB om eerst beleid daarop te ontwikkelen. Haast maken met het terugdringen van deze stoffen in het effluent is noodzakelijk omdat deze situatie de inzet van de agrarische sector op o.a. het terrein van het terugdringen van residuen van gewasbeschermingsmiddelen frustreert.

Naar wij hopen zal naar aanleiding van alle gemaakte opmerkingen nogmaals nadrukkelijk nagedacht worden of op de ingeslagen weg verder gegaan moet worden. LTO Nederland kiest voor een helder en transparant systeem met redelijke lastenverdeling en wijst forse stijgingen en/of verlagingen van lasten als gevolg van een systeemverandering ten stelligste af. LTO Nederland gaat ervan uit dat zowel in de waterschapbesturen als ook in het bestuur van de Unie terdege rekening wordt gehouden met de door ons gemaakte opmerkingen en dat u tot een heroverweging komt m.b.t. de kostentoedeling van de watersysteemheffing.

Namens LTO Nederland

Marc Calon (voorzitter LTO Nederland)